19-ter Jahrgang Nr. 81. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 15. Juli. 1887.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 15.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden 8ster. W.
Halbjährig 4 Gulden 8ster. W.
Vierteljährig 2 Gulden 8ster. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. 8. W.
Halbjährig 5 Guld. —kr. 8. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. 8. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

redaction u. administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 15.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden 8ster. W.
Halbjährig 4 Gulden 8ster. W.
Vierteljährig 2 Gulden 8ster. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. 8. W.
Halbjährig 5 Guld. —kr. 8. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. 8. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

Erscheint wöchentlich dreimal.

בודאפעסט, פרייטאג דן תמוז, תרמ"ז. — ניינצעהנטער יאהרגאנג נר. 81. 1887

פראנקרייך נאציאנאלפעסט.

נעסטערן פיירטע דאס פראנצאזישע פאלק זיין נאציאנאלפעסט, דאס פעסט דער בערזיגונג דער דעפוכלין, דער אבשאפונג ערער אנסטרענגונג, דער אינפיהרונג פאן פריהייט אין גלייכהייט אלדער אם 14-טען יולי 1790.

דיעזעס פראזיעסע איז דיא דעמאָקראַטישע פאנדאמענטאל, דיא גראנדסע פראנצאזישע דעמאָקראַטיע, דיא דורך דען דורכגאנג דער בערגזיגונג דער אלטען דאס מאנאַרכיס, דיא גיסטלעכקייט אונד דער אדעל איין דאס פאלק געאיבט. דאס פאלק, וואורדע דערבאנגעוועדרעט אונד אויסגעוועגט דאמיט דער מאנאַרכיע דאס פראבט געמפאלטיגע דאמיט דער אדעל אונד דיא גיסטלעכקייט פראבסטן מאנגען. דיעזע גרייזאמקייטען מאבסטן דאס פראנצאזישע פאלק פאבסט וואהרהייט פאר וואהר אונד דאס מאן זיך דיא שרעקליכע דאבע ערקלאָרען. וועלכע עס וואהרהייט דער דעמאָקראַטיע אן מאנאַרכיס אדעל אונד פריעסטערשאפט אויסגעט. דאס וואר דיא דאבע פיר דיא אונגעגלייכ־לייכע מיט וועלכע דער אדעל אונד געגען געגאנגען פאר־גאנגען. דיעזע דיא דעערלייכט אויף אונד געגען אונד צופאלדיג קיין זיידר דיא וואר פערטרעטען דיא דיא דיא אויס אויס אויף דיא בייזיגן צו שיעסען. ווען אין אריסטאקראט דורך דיא שטראפען פאן פאר־דיין דורכפעסר דער אדעל אונד נאכדאמיט אונד אונד אונד דאס אונד אונד אונד

ב י ע ר. איך מאך פאן דיזיגעם קארפערביא, אן דער שטרעכע פאן אייגער פלייסיג געבוסמען. עס בילדעטע זיך אן דער שטרן אייגע געשוואלסט אונד שאן אם אנדערן טאג שטארב דער אנגליקלידע, טראגן אללער בעטרויגנגן דער ארצטע, אן בלוטפעריטאנג. – חברה שלוחים למקום.

* (ב ל ו ט ר ע נ ע ן.) רוסישע בלאטטער בעריכטען: אן דאכטויליטצווייז (גיבערגעגעבענע בערואן) גינג דיזער טאג גגגען 3 אודר נאכמיטטאגס בייא זיאלקענפריעם היממעל אונד דייזער ליפט פלאטצליך אין בלוטראטה געפארבטער רעגען נידער.

* (נ ר א ס ס ע ה י ט צ ע א ן ע נ נ ל א נ ד.) בייא אונז צו לאנדע שוויטצט מאן הייער נעגען: אבער ווייר האבען נאטטלאב נאך לאנגע ניכט א פיעל אונטער דען זענגדען שטראהלען דער אונגע צו לייד־ען, וויא דיא בעזיאהונגער ענגלאנדס. איים ל א נ ד א ן ווירד געמעלדעט: אין קומבערלאנד אונד ווייסטמארלאנד זוד דיא ווייזען שווארץ געזעגנט אונד דיא בוירען פערקויפען וועגען וואססערמאנגעלס איהר פיעה צו שפאטפרייזען. אן ווד־וועלם ווירד דער לייטער טרינקוואססער מיט 1 פונט (מעהר אלס 4 קרייצער) בעצאהלט. פיעלע פאבריקען מיסען דיא ארבייט וועגען וואססער־מאנגעלס איינשטעללען.

איים דעם נעריכטבוואלד.

I.

פאָלגען איינעם ברודערצווישטעם.

אים סעראייאר ליעפערונגס־פראצעס וואירדע פארגעסטערן אים 9 אודר פארמיטטאגס דאס או ר ט ה י ל געפאללט.

דער שטאטטבוואלד ווירדעראלטע דיא אנקלאגעפונקטע אונד בעאנטראגטע פיר דאנגעל בארוך דיא שטרענגסטע בעשטראפונג. דא ער דערעגענע וויא, וועלכער דיא איבריגען מיטאנגעקלאגטען אויף דיא אנקלאגעבאנק געבראכט האבע.

הערוויך בעריכטעט דער פערטרעטער דעם אראבס, דר. פ אל ט צ ע ל, דיא ערוואטאנשפריכט דעם אראבס אים בעטראגט פאן 80,000 גולדען אונד באט אים דיא פעראורטהיילונג דער אנגקלאגטען. דער האהע גערכטסהאף – אונטער – ווירד צו בעשטימטען האבען, וויא דער גטאפטסמאן איפארט אונד דער שווינדלער אנגאנגען.

דאנעל בארוך, דער אים לויפע דעם פראצעסס איינאה, דאסס עס שלעכט מיט איהם שטעהט בעשטעללטע זיך דר. ר א ט ה ק א פ ף צום פערטהיידיגער. דייעזער וזכטע, דען נאכזייען צו לייפעדן, דאסס זיין קלייגנט זיך קיינעם בעטרוגנעם שולדיג גמאכט האבע אונד שלימטסטגפאללס אויף דעם צווילרעכטסווענע וועגען שארגעריאטן בעלאנגט ווירדען קאנגע. וועגן מאן – אנטע ער – דאנעל בארוך בעשטראפט, זא מיסס מאן אויך דיא טוזענדען פאן קויפלייטען בעשטראפען, וועלכע איינהיימישע וואארע פיר פראצאזישע ארבע עגלישע איינגעבען אונד פערקויפען, איבריגענס וואירדע דאס מעהל אונצאהליג מאלע פאן דען קאממיסאנען בעזיכטיגט אונד פיר נוט בעפונדען. ער באט אים פריישפרעכונג וועגען קלייגטען.

אים אהנליכען וועגע שפראכען דיא פערטהיידיגער דער איבריגען אנגקלאגטען.

דאס גן אם מאנטאג פערקונדעטע אורטהייל לייטעט: דאנגעל בארוך ווירד צו פינף יאהרען שווערען קערקערס, אויף בארוך אונד אלטאראק צו יע 2 יאהרען, אייער בארוך צו 5 מאנאטען, בינגא אונד סימאן בארוך צו יע 4 מאנאטען אונד שליעסליך אטאס צו 3 מאנאטען קערקערס פעראורטהיילט. דיא איבריגען אנגקלאגטען – פאללאק, לאוי, אסס בעצוגר, קארראוויץ אונד עליאס בארוך – וואורדען פרייגעשפראכען.

דיא פעראורטהיילטען האבען דען שאדענערואטץ צו לייסטען אונד דיא פראצעסקאסטען צו דערקען.

פאם שטאאטסאנוואלט וואורדע דיא בערופונג אונד פאן דען פערטהיידיגערן דיא נוטמקלייסבעשווערדע אנגעמעלדעט.

II.

דער לייפציגער פראָצעסס.

דייעזער לאנדעספעראטהס־פראצעסס, איבער דעסען פערלויף אונד בעגרייפונג ווייר מאנכעס גע־בראכט האבען, האט וועגען אונטערעסס פיר דיא דעסטערעהרטען אלס־פיר דיא פאליטיקער גע־צייגט, וועלכע אונאויפהעלטצט איהר אויגענמערק אויף דאס פערהאלטנים צווישען פראנקרייך אונד דייטשלאנד ריכטען.

איים דער רעדע דעם שטאאטסאנוואלטס איזט פאלגענדעס הערפארצוהעבען: עס צייגט זיך, דאס אין פראנקרייך אייגע נאגן ארדענגסמאסיגע שפיא־נאש עקזיסטירט, אן דערען שפיטצע דער פראנצא־זישע אבערסט וועגענט שטעהט. דייעזער אייזט דער שטץ דעם נאכריכטען־בוראה־ס, דעם אללע מיט־טהיילונגען צוגעשקקט ווירדען. דארט ווירדען דיע־זע נאכריכטען דען פערשיעדענען אבטהיילונגען דעם פראנצאזישען קריגסמיניסטעריומס איבער־מיטטעלט. פראנצאזישע בעאמטע, דארגטעער גרענצקאמיסאר ש נ א ב ע ל ע. ווארען בעעהדט, דייטשע אונטערטהאנען צום פערראטה איהרעס פא־טערלאנדעס צו פערלייטען: ליידער ניכט אהנע ערפאלל. דיא מיטטהיילונגען, וועלכע דער אנגע־קלאגטע ק ל י י ן דער פראנצאזישען רעגיערונג איבערמיטטעלטע, מיססען, צום וואהלע דעם דייט־שען רייכעס, איינער פרעמדען רעגערונג געגענאיבער געהיימגעהאלטען ווערדען; זא דיא פלאגע אונד מעססיגונג פאן דען פעסטונגען מאינץ אונד שטראס־בורג אי. ז. וו.

אים גלייכען זינגע שפראך אבערריכטסאנוואלט ט ע ס ס ע נ ד ר ה ד: אנגקלאגטער קלייגט בעמערק־טע דאסס ער פראנצאזישער אלזאס, אונד פראנצאזיש וויא. וויגען ער אויך יעטצט דעם דייטשען אינטער־טהאנענפערבאנדע אנגעהאריג, אונד דאסס ער אללעס איים לייבע צו וויגען פריזהערען פאטערלאנדע בע־נאגנען האבע. פיר דייטשלאנד האטטע ער ניכט איינמאל פיר מילליאנען שפאנדרינגסטע געלייסטעט.

קלייגן וואורדע, וויא ווייר שאן מיטטהיילטען, צו זעכס אונד נרעבעדרט צו פיעה יאהרען צוכטהייז פעראורטהיילט. וואהרענד דער דריטטע אנגקלאגטע פרייגעשפראכען וואורדע.

פרענומעראציאָנס־איינלادונג.

ווייר ערזוכען אונזערע נעעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס־טערמין אם 15־טען יולי צו ענדע נעהט (וואס נאנץ ד י י ש ל י ך אויף איהרע „אדרעסס־שליפען" אנגעצייגט איזט), איהרע ג ר ע נ ו מ ע ר א צ ו ן נ י ט ס נ ס צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאקונג ערליידע.–

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומע־ראנטען אונד פרייגדע, זיך מיט איהרען צושריפטען דירעקט אן אונזערע רעדאקציאן צו ווענדען.

אויך ביטטען ווייר, דיא אדרעסס דייטליך וויא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטצנער־רינג נומ 15, בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Ring Nr. 15.

נעשאפטסבעריכט

געטריידע־נעשאפט. וויייצען וואר פארגעסטערן וועגען צו מארקטע נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר בעססער, פרייזע וואירען –קר. האהער.

ווייצען, מהיים־ 1500 מעסער 80,4 קילאָ 9.10 גולדען. 1800 מעסערצענס־ 80, קילאָ 9,10 גולדען. 100 מעסער־צענסנער 80,5 קילאָ. 9.02½ גולדען. 1400 מעס' 80, ק. 8.65 גול. 200 מעס' 79,4 קילאָ 9,10 גולדען. מעסער־בארען 200 מעסערצענ. 77,5 קילאָ 8,85 גולדען. ב א נ א ט ע ר 1800 מעסערצענ' 79,3 קילאָ 9.20½ גולדען. מאלנאערער 1000 מעסערצ' 76. קילאָ 8,65 גולדען.

ב א י א ע ר 200 מעסער־צענ' 78, קילאָ –.9 גולדען. אללעס פער 3 מאנאטע.)

מאָרן 6,30 — 6.45 גול.

קוקורוזן 5,55—5.58 גול.

גערסטע, מוסטער־וואארע 5,15 — 6, גולדען.

האָפער. 5,40 — 5,60 גול.

דיא אמטליכען געטרייד־נאטירונגען דער הייזיגען קארנהאללע זונד: וויייצען:

קוואל.	נאדראונגאר־: fl.kr.	fl.kr.	פעסטער־באדאר: fl.kr.	fl.kr.	מהיים: fl.kr	fl.kr.
77 קילאָ	8.45—8.40		9.65—8.60		8.70—8,65	
78 „	8.55—8.50		8.70—8.65		8,75—8,70	
79 „	8,60—8.55		8.75—8.70		8.80—8.75	
80 „	8,65—8,60		8,80—8.75		8,85—8,80	
81 „	8.70—8.65		8.95—8.60		9.—8.95	

טערמינע־געשעפטע. וויייצען פער הערבסט 7,67—7,68 גולד. האפער פער הערבסט 5,58—5,59 גול. קוקורוזן פער וויי־איינוסט 1887, 5,58—5.60 גולד.

רעפס. (קאָהל) פער אויגוסט־סעפטעמבער 12.07½—12.25 גולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארכט. דער אייפטריעב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאם 11. ד. מ. בעשטיג 1255 שטיק. דאפאן וואדען 1006 אונגארישע, 244 דייטשע אונד – נאליציעשע. דיא פרייזע וואדען: אונגארישע 50.—56,50 גולד. דייטשע 52.—59, גולד אונד נאליציעשע — גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

וויינער פרייזע.

וויייצען, מהיים־ 78—82 קילאָ, 9.40—9,65, באנאטע 9,20—9,60 גול.

מאָרן אונגארישע 71—73 קילאָ —,7 — 7,15 גולדען.

האָפער אונגארישער 5,90 — —.6 גולדען פער מעסער־צענטנער.

קוקורוזן אונג. 5,95—.6 גולדען.

קאָרנמעהל, נו' 1: 13.90 — 14.90 גולד. נו' 2: 11.— — 12. גולד. (פער 100 קילאָ.)

וויייצנמעהל, נו' 0: 16.50—17,50 גולד. נו' 1: 15,25—16.25 גולד. נו' 2: 15,50—16.50 גולד. נו' 3: 14.— — 16. גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפיריטוס 26,50—26,75 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט.

ריבאל 31,—31,50 גולד. פער מעצר.

וויינער שלאכטפיעהמארכט

דער אייפטריעב אויף דעם וויינער שלאכט־פיעהמארקט אם 11־טען ד. מ. בעשטיג 4007 שטיק. דאפאן וואדען 1167 אונגארישע, 2090 אלנישע אונד 810 דייטשע. דיא פרייזע שווענדען זיך מיט 80 קילאָגראמס: אונגארישע מאסט־אכסען 47 — 55. גולד. אלנישע 46. — 55, גולד. אונד דייטשע 50. — 60 גולד.

הערויסגעבער אונד פערא נטוואָרטליכער רעדאקטאר

מ. סאבאָלטשי.

ברינגער שטאָפפע

פיר איינען עלענגען

זאָממעראנצוג

אין קויפאנס צו 3.10 מעסער, דאס זינד 4 וויינער עללען, יעדע קויפאן אום 4.80 פר. אים פרייסטער, אום 7.75 פר. אויס האנדפרייסטער, אום 10.50 פר. אויס

אללערפייסטער עכטער שאפוואללע,

ואוויא אובערצייגהערשאפטן, נראשטע אונד מיט זוידע דורכוועבטע קאמגארנע, נעצווייגטע וואש־שאפען פיר הערען אונד קנאבענקליידער

פער מעטער 55 קר. איינפאך בריטיג.

פערזענדעט נעגען נאכנאהמע דעם בעשטאנדע דיא אלס רעגל אונד מאריד בעסטבעקאנגטע

טוכפאבריקס־ניעדערלאגע

SIEGL-IMHOF in Brünn.

ערקלארונג. יעדער קויפאן אויס 3.10 מעטר, לאנג אונד 136 צם. בריים, דאהער פאללקאמען נעגיגענד אויף איינען קאמפלעטען הערענאנצוג.

דיא בעקאנטע פאבריקמאק אונד בעדייטענדע לייסטונגספאהיגקייט אבינער פירמא בירגט דאפיר, דאס נור דיא בעסטע וואארע אונד נעגוא נאך דעם גע־וואהרטען מוסטער גע־מאכט ווירד.

דא יעטצט זעהר פיעלע שווינדעלפירמען אינגער דעם מאנטעל „בריינער וואארע" איהר אונווזעזן מרייבען, פערזענדעט דעם גנעגענען אבינע ניעדערלאגע מוסטער גראטיס אונד פראנקא.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest 1887, Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 1 50

(פ ל י ס י נ ע ק י נ ד ע ר.) בײַ דעם גראסען קונדערפעדעסטע ווילדעם ווילדר אין לאנדאן צו עהרען דעם פעצאנאהרענען רעגיע-רונגס־יובילאום דער קאנען ווי קטאהרינא פאן עגלאנד פעראנשטאלטעט יאהרע לאנג זיך אזה-רע מאיעסטאט פיר שולקינדער — צוויי מאדכען אונד צוויי קנאבען — פאר־שטעללען, ווילכע יאה-רעגיר אבן אהרע קינען אויצגען מאן אין דער שולע געפעהלט האבען. דאס בײַדען קנאבען אונד אינעם דער מאדכען זיך ווידער קרעדר.

(צ ו ד ע ן ו י ד ע נ ק ר א ו י א ל ל ע ן א ין ב י ר א - ע ע ר ש.) אין דעם נאכסטען דער הייפטשטאדט געלעגענען ארטע אינד־פעל אולאנגסט דער פאן אנשטאנדיגען גרעטצאנ־בעל דען בודאפעסטער ווידשען בירגער פ א ל־ל א ק יאמעט ווייער פאמילע. דער פאנעל שטרעמט דאס דאס. אין ווילכעם זיך דאס פאמילע פאללאק בעפאנד אונד ווילכע דעלבע דורך דראהונגען אונד מיסהאנדלונגען צום אפאהטיגען פעראפסען דעם אהטעם צו שפאטער נאכגעטרעטע צוויגען. עס עגטשטאנד זין אין דאנזמעגע צוי־שען דער פאמילע פאללאק אונד אינען דאנעלס־פהרען דער אינהעגשפעטער. וואבײַ אינער דער דעגשטעגען אינשאפסען יאהרע. ווי דא־בען דעגעגיבט אויספהרלוך אבער דעגען פאר־פאלל בעריכטעט. דאס אבער דעגעלבען פאס קאנגע. נעריכטפהאפט פיר דען פעגטער לאנדגע־צוק אינגלעגטע אגטעדוגג אין בעגיגגס בעגעגעט אונד נאכפעגס ווידר דער אנקלאגע־בעשלוסס עהרהאבען ווערדען.

(ג ו ר ק ו נ ג פ א ל ע ן א ו נ ד ק ו נ ג ע ו י ד ע ן.) דאס אוט דאס לאנגס־יאהרע דער גגאדען דעם גגעראלגבעראהרס פאן יאהרשי. דער יאהן דעם גגעראלגבעראהרס ג ו ר ק א אוט גילד אין דאס 5 קלאפסע דעם גימנא־ווגגס אגגגעגעגגען. אגפאלגע דעגגען מגגגען אגגגעגעגגען. אגפאלגע דעגגען מגגגען אגגגעגעגגען. דער יאהן דעם גגעראלגבעראהרס ג ו ר ק אוט גילד אין דאס 5 קלאפסע דעם גימנא־ווגגס אגגגעגעגגען. אגפאלגע דעגגען מגגגען אגגגעגעגגען. דער יאהן דעם גגעראלגבעראהרס ג ו ר ק אוט גילד אין דאס 5 קלאפסע דעם גימנא־ווגגס אגגגעגעגגען. אגפאלגע דעגגען מגגגען אגגגעגעגגען.

(א ו נ ס ע ר ה א פ פ ט ע מ י ל ל י א־ג ע נ.) דער בייער אנדרעאס מ ה י ע ר י י אוס ג־בעטשקערעק האט זיך דיעער טאגע אין בעגלי־טונג אייגעס פעגעדיגער רעגטבאגיאלגס גאך פ א־ר י ן בעגעגגען. דאך גגכט יאה מאגגכע אגדערע פאך אוס. אוס זיך פאס בערגגגגעגע פראפעסאר פ א ס ט ע ר פאן דער הגרפגיאגגע הייגגגגגע צו לאפסען. יאהדיגע אוס אגגע ערבשאפט פאן אכט־צעהן מיללגאגען פראנקס צו בעהגגגגג

דער נטפ מיט עבעניא הייסער ליעבע אן דעם געלדע האנטע.

„אם ווייד מאן איתנו נאר פארוויסען; דיא וואהל נעוויסער אנדוסטריעלע; דער ווידע ניינט נטפ דעם האנדוערק צו. ער ווייד אומער דיא איסוכסטע אדנער אינעם וואנדעלם אינער — ווען פעללייכט איך לאהנדערען — וטצערען בעשאפטיגע פארצעיטען, ווייל ער נטפ ווען נטפ בעשראנקען איר נטפ פרוייט ווענם מהנם פעלגדערע ווייל. ווען אנאכראנזמוסטרעם מאן ווד נטפ אנטערוויזען נטפ אים פילהיט זאנ- דערן ווייל ער עבען אים אלד נעגעבען אר- בייטען ווייל. דיא ווידן נעהען נאר אללען וועלט-טהיילען הין, אם הארדע צו טרייבען איר נאך בעקאמפפען פעלדער נעפארדען ווייטעגען דיא אזן זיך נעקאנגט אינדוסטריע-וויילדען. אינם דיא טהאטקיתס דיעער ווידן נטפ אינע ווייט נטצלוכערע. אלס דיעענגע אנדערע מיטאנדע ווילכע ווד אייך שטאאטסקאסטען אן נאכן מאלד נעכטיגען פארבריינגען איר מיט אללען בעקוועמלי- קיטען פערוהען נאך בנא ארדע אנטט ווידן בע- נעבען, אם דיא אנגלייבונגען צו בעטראדען פאר- דאן צו בעקעהרען?

„דיא קאנן מאן אבריגענס דען ווען אידע פארלעבע פיר דיעע ארדע עגע בעשאפטיגע צום פארוויזפ מאכען? דאבען ווד נטפ אן אללען בעגעגנטיגען נעגע. בייספיעלע אבלבע אים- שלעבלבקיט? דער בעגריף טעפנא (אינדוסטר- שע שטיין) אינט בייספיעלטיגע דער ווען פאן לוטען. דיא ווד פאסט דורכגעגעם אלס נאוער ער- נארען. דיא האלץ- אינד שרעמאנדלער ווידען בייא אנו (אן פראנקרייך) פאסט אללע אן אינדער פראוינען אן דער אינדוסטר; דיא שרעדר אן אינדער אנדערען אי. ו. זו. מאן פינדעט קינען ווידן אנ- טער אידנען, ווער קאנן עמפאנדען דאס דעגען נע- טען ווד מיט דעם צו בעשאפטיגען, ואס אידם עטען נעפאללען?

„דאבען דיא ווידן נטפ אוך אן אללען צייטען דער קונסט אינד ווייסענשאפט אידע בעדוטטען מאנגע נעשטעללט?

„דער דיטשראן שלעגטפ זיין ווערקבען מיט פאלגנדער אנקראפט: אן אינער דעלי- גיאנסבראנדלונג. דיא צוויטטען דעם ווידען אדיא- קאטען אראלף קרעגמיר דעם. דעם נגיעגענגע פראנצאזישען מיגסטער (אינד פראוינגען דער פאריינען אללאנס אינדאלנס) אינד אינגם פא- מהאליקען, אונט לעטצטערע, נאכדעם ער קיינע בעוייטע מעהר נעגען דאס ווידענדערען וואנטטע: אבער דאס נטפ קאנגען דיא דאך נטפ לייד- נען. דאסס אידר ווידען אינדערען נאטט נעקרייצט

פערשטרענגע נייאגדיטטען.

„(מאנאכען - בעגעגנונגען) אם 10-טען די. מ. טרעففט קאיזר ווילהעלם דער- זיך עטצטט אן מאיזי בעפינדעט אן נאסטרין אין אינע מעגעגונג צוישען דעם נייזיין מאנארכען אינד אינערעם מאנגי ווידר — דיא מאן אטטרי- מעלדעט — ווענדעד שמאטטפערדען. דאך אינט דער טאג דאך נטפ בעשטטטט.

„(קאנזלער נאטהליב צו הוהענלוהע.) דען בעגעדיגען אינערעם מאנגם אינד דעם צאהלען שטיטט עם ווידרלאנ נעלעגען צו ווין. אינע אינסאלגונג צוישען דעם פרעדשען מאנגשאאד דעדבעגיפפדען. דיא ווד בעדיטטען אן פאריינ- ווען אבגעלעגט. דיא אבגעלעגט דיא אנגעגע- לעגטיטט ווארדע אן פעלגן טוטיגע עקגעפלאנדע ווערדקבען אינד פערבריטטען. אללטע דיא קיינע אנדערען נטצען מאכען. דא מאן דיא ווידענטטע דען אינען נטפ צו אינטערנאטצנדען פארטדיל מאכען אן נטפ-ווידע דען אנטטפנדען דיא אנגעגטקטטטפנד ווארדדיגט אנגם.

צוי בולגאריטשען פראגע.

דיטטע אם 2 אידר נאכטטטמאנם עטפפאנגט דער נייטיאלדטע פירטטט פאן בולגאריטע פרוטד- פערדינאנד פאן קאבורג. דיא בולגאריטע פרוטד- ווידע קגטאטטר. דיא דעפטטאציא ווערדע אן אינען אנדערען בעגעגנטטטפ דער דיא שטיטטלגדע אנדרבאן נאך דער שטאטיא שטולטשע. דער אינד פאן דאס ווארט טטטטלגם פער פאס פרוגען דיא- בוטט בולגאריטטע קרייטאטטן אנם שטאבט אנטטפנד- אנם אבגעדרוגט אינד אם נאטען דעם ווארד- דיא ווולגגנגע ווארדגנגע. דער שטיד ווידד נא- טטרלך אן אינגען ווארטטט פיר דאס פערטרוטטן דער בולגאריטטען נאטיא ווארטטן. דאן פינדעט צו ערדגן דער בולגאריטטע נאטטע אין פעטטטאדד שטאטט בייא ווערדגם טרגקטפדגטע אינטגבדאטט ווערדדגן.

דיא בולגאריטטע דעפטטאציא דאט ווערדע- ווארלט דער דאففגנג אינדרגדגק נגטגבגן. דאטט אללע מאטטע — בגי אייד הייטטאד אינד פראנ- ווייד — דיא פרטטטטיאדל אנגדרגטגנגן ווערדגן אינד דיא דעגטגנגע אייד דאס בארדגנגע אינטערففגן דעם טגיגן פרטטטגן אן ואפיא.

דיא הייטטטגן בראטטטער ווארגנגן דגן פרגגגגן פאר דער אנגארדגנגע דעם בולגאריטטגן טרדאגגגם אינד אנגן אינדגגגגן עגדע. דיא אבגעגגגגגן דיא דעם דגגגגגגן מאדגגגגגן אן מגגגגגגגא אפאריגגגגגן. דגגגן נגטגבגן אנדרגגגגגגג

מכתם לדוד.

אשר עוב ארץ מולדתו.

שיר למלוץ מהולל Tompa Mihály.

(העתקתי משפת הגר יעשכנר ביידיש ב״ש ע״ר.)

1.

אשר במרחקים הגך על אנית קיטור,
במים עזים, בים הגדול אורח תעבור,
אי באדרן מאשרה תשכון על חוף הים:
דבר לי אליך, שמע נא ידידי התם!

2.

אולי כל אשיגך בעלה נדף את הצפור,
מן העץ טרפי תרוח ונשא אותי לדרור:
כן עופי עץ קנה אם שתה אפרוחה שם,
כני עוף מצפצפים, יעיני את חקן אחרי אמם.

3.

הגר אם נפשך בל אבלה עת הרחקת נדוד,
אז עובת ארצך, אם תשוב לראותה עוד?
אם אין־כל מעך על הגבול אי בין המצרים? —
אהבת ארצך אין? אמנם כן יכבדוה שרים!?

4.

כוכבים יהלו מעל ראשך ברום שמים,
ופרחים שונים תעטר ארץ בערי עדים:
האם אין נכרה אך הגה לפניך?
ולא על גדותה חיית פרחי ערן שנותיך.

5.

כי בזמן הוה אך מעטים שים המאירים,
בזמן העבר נתפשני הרשים לבבדים:
אף זכרונם עגני נפשיני ביופי ווהר,
כשרש יגעל לציון שלל צבעיו ורוח טוהר.

6.

באין מלה הרחקת נדוד; בל אובה האשימך,
האמנתי כי לבך מאוד דוי לעזוב יקומך!
גם עגור יצפצף בקול, ובעלי בנף יצוחו,
עת במרום ימריא, לארצות תימן יפרחו.

7.

אם כל זאת למה הלכת, למה עזבתני?
כל מצאתך אם לשבט אי לחסד הם אתני: —
אמנם אם בשרך יכאב, ונפשך מרה ואמללה:
נאות ארצך פה תישיט לך מרפא, תיופה ותעלה.

7.

יאם כ״ב שמח דרכת על מפתן ביתך
אשר משם בשיר ויין קדמיך מבקשי פנך:
חי נפשי! לב במרכך אין, אם תריע שמח:
כני משפחתך אבלי, יהאיר תשאה שמחה!

9.

אמנם אם אמך היקרה, הלא היא אימתך,
חולה, ובשמלות בלות תביא לקראתך:
אם לא תפרש כפיך גם אי לחבקה ברגעים,
אף אם תלביש קרעים, ואין בלבושה משי ושנים —

10.

אמך היקרה היא ארץ אביתיך ואדמתה:
עת כי מר לה, בן־מזיר, למה עובת אותה?
אי יקרה היא לך, והתעלמת ראיתה בתחתיה,
פניה קבצו פארה, פלגים עינה בוכיה!

11.

את אשר נאהב, עת פיהו מלא שחוק ששעשעים,
איך נבגוד בו בגוד לעובהו בימים רעים?!
מפי עליון נקבל הדע, כמו טוב לנו עדוק:
אם מכל נעובים, איש את דעהו בל נעוב!

12.

בת עמי! המעט לך פצע, הבורה לא רבבה?
כי תגדף לרוח, בצאן בלי דעה שלטלוה כבה?!
פה בארצך לאים הגר, הגם נרעם ואמלל —
אביון, נודד ללחם, בעמים עת התבולל.

13.

מה מלאכתך? אם מצאת נורלך בנתיבה?
היש תקוה לאחריתך, ותחלתך לא נכובה?
מי יתן ותשמע דברי, ואדע מה לבך יכסוף:
לבי יחלוף, כן חלוף, אשר ארצו ימיר יחלוף!

14.

שם בגן נתעלסה בארבים תחת האלון,
ונזכור דודיך ושמך תמיד על לוכרון,
על מקומך הבוש בל־איש, שמה תחו בלילין,
לשיא בקשונך, הפקר מקומך — ואין! — — —

15.

הגר! מדוע אינך אתנו, אוהב נודד?
אחריך נהינו ומקומך נלמוד ובודד!
נאות שדי אסוכבה, אחפשה נחל ומבוע,
רבת שבעה לה נפשיני שם נחת מרגוע.

16.

יארא נטעי שעשועיך עץ פרי בגנים,
ידך לא תעדר, לא תזמור עוד את בת הנפנים!
ארמתה תשם, בכה ירדה עשרת מינים,
כמי ארץ ציה ושממה עלו בה קמשונים.

17.

ערשך רענה בגן, נשמה מנטשות יפקעים,
ערוגה מלאה פרחים שממה, ותדר פלאים —
אמך עוה מערה, בל תשנה עליהן עוד, —
נטעי המתתה אתה היית לה במאוד מאוד — — —

18.

יאביא אל בותה: והיא עצורה מהמין מבאיבות,
פצעה לא משי עוד, ספנים בחדרי הלבבות:
כמי אחרי עלות הלהב נחלים לא עממו:
אפר יכסה נחלי אש, הגם מעוך נעלמו.

19.

יברכתיי יאמך דברה אך מעט והיא מרת לב —
בל אבותי הזוכרה את שמך להגיל לה הבאב:
והיא מרת נפש, ותיכב מינון ישבר:
אחה, בני אעני! כמי מת הנהו בקבר!

20.

אילם אתה חי, כה לחי חוק יצלת באדיר:
פן תנחם, ישר תנחמיר יפרון בר פרון:
כי לאט לאט נבול יבול גם אומלל הענ,
אם בבלה שתול בעפר אחר, גו חיש ויצאן.

21.

אי מקום ארצך תשובנה הגר הצפרים
בעת קול הדור ישמע מבל העברים:
שלח נא אתו, כי נפקד מני בל־טוב בל־חבים:
תקוה, צרי ומור יחדיש נעוריני האבים!

מ״ישקאלץ. בירח סיון שנת ד״מ״ת הארץ לפ״ק.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערין מ. ה. אין י. יעדעס פאסטאמט איזט צוי בעהעבונג פאן ציישעלרינסגעבוידר פיר ציישינגען בע־רעפטיגט.

הערין ש. צ. אין ר. איינער אינזערער הערין אבא־נעמען האט זיך בלאס דאנאך ערקונדיגט. ווא דער אדט „־" ליעגט.

„אבאנגט" אין ה. זא פיעל דיעסבעצילכע ערלאס־סע פארהאנדען וואר. האבען ווייר פערפאסנסליכט. ווענן ווישטיע פאסמען, דאנן ווערדען זיא עבענפאללס אין אונ־זערעם בראשעט ערשיינען.

הערין אי. ב. אין ה. עס וואיידען ווייערהאלט זארכע שרשעט בייס קולטסמיניסטעריום נעמאכט. אבער ליידער עדפארגיאר.

הערין דר. מ. ר. אין ה. וואללען זיא אנגעבען, אין ו ו ע ל כ ע ר נוممער דיעזע אנציינע ענטהאלטען וואר, וואדאנן ווייר אירגען דיענען קאننען.

הערין מ. צ. ר. אין ס. ל. וואריס האבען זיא דיא חודה נכט דעכטעיטיגן איינגעשיקקט? עתה כבר עבר הזמן.

הערין י. ש. אין ק. ז. ווייר בעשאפטיגען אונז נכט דאסיס.

הערין א. ב. איבער ארבעס אינגליקק ווישצע מא־כען, דאס וואיר דאך צו נרייזאם!

הערין מ. ש. אין נ. אד 1: נין, אייסער ווענן ער אנגעשטעללט איזט אינר פאן דער נעסיינדע אלס אונגענ־בערהליך בעצייכנעט ווירד. — פראגע 2 אינד 3 פאללען ואמש ווגע.

הערין ל. אין ס. ווייר קאننען דיא בעפרעפעגדע פיר־מא נכט.

הערין י. ש. אין נ. מ. אין נעזעצליכעס הינדערנים דירפטע נכט פאליגען, ווענ דיא פיזישע מאגליכקייט היעצי פארהאנדען איזט.

הערין ס. ק. אין נ. ב. וואוידע בעריישס פראפ־עסנליכס.

הערין מ. ד. אין סס. נעאיגען. אד 1: נור איינ־נאהמסוויזע; אד 2: פריי נאך נכט פעסטגעזעצט.

הערין ל. ס. אין מ. אד 1: זיא מיסען וואדען, ווענן זיא קיין פאך האבען; אד 2: ווענן דאדס דער גע־בוריך זא איזט, מיסען זיא זיך דעמזעלבען פיגען.

הערין מ. ש. אין ה. ווייר האבען יא נלייך נור זא נעאורטהיילט, ווא אונז עבען דיא זאכע פארליעגט. ביזהער האט דער בעטרעפפענדע נכט איינמאל פערזוכט. בעווייזע צו ליעפערן.

הערין מ״ ז׳ אין ה. ס. דער פריי דעס אונגאריש־שען יאהרבוכעס איזט נאך נכט פעסטגעזעצט.

הערין נ׳ ל׳ אין ל. קראנפרינין רודאלף וואר אין לעמבערג צוואר נור אין דער ארשטאדאקסען וואגאנגע, וא ער אבער פאס פ ר ע ד י נ ע ר דר. לאיזענשטיין מיט איי־נעם וועגנשפ־יכע עמפפאנגען וואיידע.

איינענדער. פענדרין. פענגען זיא אינז איהרען נא־מען, דאנן יא.

ראטהזעל.

(ד ר י ז ל ב׳ נ.)

ער דען ווערטה מיינער לעשטען ווילל בעניטצען,
מוסס עיסט מיינע ביידען עיסען בעזיטצען:
איזט דער ווערטה מיינער ביידען עיסען פערלעטצט,
קאנן דורך מיינע לעשטע ער ווערדען עזיטצט.
דאס נאנצע איזט איין דעכט אונבעקוועמס דינג,
מאכט יעדאך מאנכעם מאנכע ארבייט נעדינג.

חידה.

(מאת החכם יוסף מיכל הא ר ין, ק״ק בראד.)

ראה, קורא יקר: בני איש אחד אנחנו,
וכמעשה האחד כן מעשי השני:
בדרך אחד שנינו יחד הלכנו
ולא שבנו אל בתינו ואל נשינו.

גם בשלשה ציונים הראשונים
ובתנועת מן שמותינו נדמינו שנינו,
ואות הרביעי מהאחד שית מונים
עולה בערך מהאחרון בשם השני.

אם אך תדע שם אבינו,
נקל לך לדעת גם את שנינו;
ואם הגלותו לא אבינו —
הלא תמצאני באשת חבר הקני.

אויפלאזונג דער ראטהזעל אין נו׳ 78.
דעם דייטשען:
גרייז, ריין, אייז, איי.
דער חידה:
מ ש ה.

ריכטיג האבען געלאזט:
דאס ד י י ש ש ע: מאדאמע סאני צוקקער—ראסקוישע
אונד דיא הערין: אלטער ענגעל — דווארניק, אבראהאם
שייער — באריסלאוי, מ. פינק — איישטיק, אריזלך
שמואל צוקקער — ראסקוישין, יאאכים ראזנשטיין —
שמעטשואר, מ. קוינזטצער — יאסקערעקעדיזאה, יאזעף
נייכגערג — מרעקזבורג, דאבב. עס. האגיג — אלטבוסטיטץ,
הינריך וויזנזער — אלטשא־מישלע, מארקאן פערלוס —
טשאנאד־אמאטסאלווא, מאיר זאלצער — דונאפאלדווארי,
מ. א. מאטשלער — שארבאגיראד, ב. ז. קעללער אינד וז.
לאזוי — שארבאגיראד, מאיר שוקק — נאדוזווארי, עמאנועל
שוקק — מאקאי, אפרים מאנדל — שאאר, מאיר קלין —
מ. קאסאן; דאייזד וויישטאנן — מאסטאר, ש. קרעטעל —
אדענבורג, מאקס פירסט — וויישענו, מ. דייטש — סס.
נעאראגיו; שליעסליך נאך דיא דאמען: ערנעסטינע נוטש־
מאנן — פארראא־ענטש אינד ראזאליא קלין — ליפפא.

דיא ח י ד ה. דיא הערין: הערצר פענסטער —
כאראיאו, דוד בוימאנן — נאדי־כאראלי, מ. פינק — אוי־
שטיטק, אבראהאם שייער — באריסלאוי, ח. י. שטיין —
ערדא־סענטד־אדרי, שמואל הורוויטץ — מארגעש, איצק

*) דיא נאמען דער אינזענדער ריכטיגער לאזונגען,
וועלכע פאר שלוסס דער נאמען פרייטאגנומסער אינז
ציקאמטען, ווערדען ווייר פערעפפענטליכען.

דיא זאכע איז זעהר שוועריג אונד ווירד דען ווריסטען אונד דען גערינגסטען נאך פיעל צו טהון געבען.

עס פראגט זיך נאמליך: אב דיעזע מילליאר-דענשטפטיגע גרלטיגקייט איז, עס איז יואהר: עדער קאנן מיט זיינעם פערמאגען טהון, יואס איהם קאפף אונד הערץ הייסט, גענוג דיא וועטלוכקייט אונד מאראל פערשטאנדס דיעזעס טעסטאמענט גע-ווינס נעהמען דיא איינפיהרונג דעזעלבען איז איך גיכט אונמעגליך: קיין גשעפט פערבינדעט איינע ארכע שטיפטונג. אונד דאך ווירד פיעל דעסטע-גלעהרטע פאסט דיא מיסטען, דער מיינונג, דאסס עס גרכט אנגעהע. פיר דרייא יאהרהונדערטע פיר דיא אירגענדע אונזערע אירגענדע פאריינס-ארגען. מארגען קאנגנט — יא אנגען דיעזע דעסטע-גלעהרטען — איין נאך ווינדערער מאגן שטערבען איך זיין גראססעס פערמאגען צו דעזעלבען בעזיגן-גונגען הינטערלאסען, יעדאך מיט דער פערפיגונג, דאסס דיעזע שטיפטונג עדסט נאך מיינער אירען איז גערקומקייט צו מרגען דאכט. ווער אלל אבער דאפיר ארגען, דאסס דיעזעס פערמאגען יא דאגנע אין אדדונג פעריאלטעט ווערדע? ווער קאנן פיר יאהרטוויעדע הייס גראנטירען? איבר-גענס קאנגטע יעדער, אויך דער ארמ-סטע בעטטלער. ליבט איין אהנליכעס טעסטאמענט הינטערלאסען, עס איזט מאכהעמא-טיש בערעכנעט, דאסס איין אייגציגער קרייצער, יעגן ער צו ווכספרעצענטיגען יאהר-ליכען צינען אנגעלעגט ווערדע, נאך צוויי-טייענע יאהרען דען ווערטה איינעס גאלדגולדענס גלייך דער נאכע, דער פאן דען מענשען בעזיאהנ-טען עדדע, דאסטעללען מיסטע. ווערד גין ע-מאנד גלייבען, דאסס מאן יעדעס גשטאמטען קאנן. דיעזע קרייצער ביא גערוכס צו עלעגען, דאמיט ער נאך צווייטייענע יאהרען דער דאמאליגען מעגש-הייט צו גוטן קאמטע? — יא שפרעכען פיעלע ווריסטען.

אנדערע ווידער פראגען ערשטיגט: ווער קאנן דיא איספהרונג דעס מערקווירדיגען טעסטא-מענטעס פערהינדערן, ווען דאס געוועטן עס גכט איבערהאפט פערבינדעטע? ווער דאס טעסטא-מענט גכט אייגעראדיג גשפרייבען? דאכטן עס גכט יא אינד יא פיעלע צוגען אונטערצייבעט? דעם מענשען ווילדע איזט ווינע עדדע (רצוי של אדם זה כבודו). יאגט שאן דער תלמיד דעם אין דונעער בעצעהונג אלרגע דעכט געבען מיסטען: אומאמעדר, ווען דיעזער ווילדע נעטמאדעס שארען בריינגט, אנדערן אים גענעטהייר אייגע גראבסטע ווילדע אנדערן אים גענעטהייר אייגע גראבסטע ווילדע אלרדטאגס צו ווערדען בעשטיממט איזט.

גכט דער ווילדע דעס איינצעלנען, אנדערן דאס ווילדע דער גגאמטהייט איזט מאסגעבעד. אגגן דיא גגגער דעס מעסטאמענטס. אין ערסטער הייהע מוסס מאן דיא בעדרפניססע דער גגגגייארד אדער צומידעסט דיא דער נאכסטען גיכגעפס בע-פריעדיגען. אין פערמאגען דארף גיכט יאהרהונ-דערטע לאנג פיר דען פערקעהר נאכן מאדט זיין.

דיא גגאגגט: דיעזעס מערקווירדיגע טעסטא-מענט ווירד נאך פיעל, זעהר פיעל פאן זיך דערען מאכען. עס ווערדען נאך פיעלע ווריסטען אונגאה-לגיגע גרגגדע פיר אינד אנדערע. ווידער פיעלע בעגייגגט גגגגן דיא גגלטיגקייט דעסווגלבען צו פערדע פיהרען.

פרגנומעראצאנס-איגלאדונג.

ווער ערווכען אגגזערע גגעהרטען פרגנומעראגגטן, דערען פרגנומעראצאנס-טערמין אם 15-מען יולי צו עגדע גגהט (ואס גאגן דיא ליגגג

Die Mineralöl-Raffinerie-Aktien-Gesellschaft kauft gut erhaltene, leere

Petroleumbarrels,

deren letzter Inhalt raffinirtes Petroleum war, zu coulanten Bedingungen prompt oder schlussweise, franco Fiume oder franco Budapest, Franzstädter Rangierbahnhof. Offerte sind an die genannte Gesellschaft (**Budapest, V., Palatingasse Nr. 12**) zu richten.

Eröffnung des Maschinen-Marktes

mit permanenter, abwechselnder

Muster-Ausstellung

und

Central-Verkaufsstelle

vorläufig von kleineren

Hilfsmaschinen

unter Betheiligung der hervorragendsten

vaterländischen landwirthschaftlichen Maschinen-Fabriken

behufs Hebung des Exportes und des Absatzes im Inlande. Verkauf zu Original-Fabrikspreisen: sämmtliche Original-Preiscourante liegen auf. **Korrespondenz**: ungarisch, deutsch, kroatisch, slovakisch, serbisch, bulgarisch, rumänisch, polnisch, böhmisch, französisch, italienisch, englisch. Telephonverbindung mit den Ausstellern von der Centrale bei

Geittner & Rausch.

Budapest, Andrássystrasse Nr. 8.

Vorzüglichste vaterländische Fabrikate zu mässigen Preisen. Jedem Patrioten zur gütigen Unterstützung empfohlen.

Musterlager

von Göppeln, Futterschneidmaschinen, Hecksclern, Rübenschneidern, Räbenmusmaschinen, Mohnmühlen, Schrottmühlen, Kukuruteeblern, Reutern, Trieuren, Eureka, Sämaschinen, Heurechen, Pflügen, Eggen, Kulmrgeräthe etc. Verkäufe nur direct, ohne Zwischenhändler oder Provisionsagenten per cassa mit Angabe, Rest Nachnahme. Unter fl. 25. — kein Rabatt. Händler bekommen keinen grösseren Rabatt als Consumenten. Bei grösseren Einkäufen entsprechender Rabatt.

ווכטיג פיר רעגאליעגפאכטער.

רום שליוויטיץ טרעבער, ליקערע אונד עסיג עצייגט מאן אהנע אפפאראט בילליגסט מיט עסענצען אונד אפתעישען אלען פאן

ארנאלד וואטעריך

בודאפעסט, מאגאזינגאסע, נעבענאיבער דעם אייר. פעסטער אפפעריר פערגער: הויזענבלאט, וויינבאלקעס, גלי-צערין, עגעטיירונגספילווער, מיטטעל נעגען אללע ווייג-קראנקהייטען עצט. פערגער: הימבערזאפט אז' ציטראנענזאפט פיר גאזעג-פיללונג. דאגן: טינטע, גלאנצוויכסע, וואשבלייפארבע, קארבאלוירע אונד מארבאלקאלק. ☛ פרייזקוראנטע אונד מאניפי-לאציאנסבריכער אין אללען שפראכען גראטיס.

Kincsem-Lose

קינטשעם-לאָזע

fl. 10 לאָזע נור **11** **áfl.**
„ 5 „ „ 6

הויפטטרעפער באאר

50.000

גולדען.

Lotterie-Bureau des
Jockey-Club: Budapest, Waitznerg. 6.

איינע ערגרייפענדסטע דער פאטערלאנדישען אינדוסטריע איז מיט דעכט דער

לענגרק-קאפפעע

צו נעגען. וואהרענד דעל אונגארישע קאָ-זום אין בעצוג אויף קאפפעע-זורראגאטע ביזהער פאסט אויסשליעסליך אויף פרעמ-דע ערצייגנישע אנגעוויעזען וואר. בעזיטצען ווער נונמעהר אין דעם לענגרק-קאפפעע אין סאָרוסט. דאס אז אראמא אונד געשמאקק, קראפטאז. פארבעפרמאגען אללע אנדע-רען גלייכארטיגען אויסלאנדישען פאבר-קאטע בייא ווייטעם איבערטרייפט.— אין אנבעטראכט דער אויסגעצייכנעטען קוואליטאט דורכגעדר

לענגרק-קאפפעע

באלד דיא אויסלאנדישען זורראגאטע פאם מארקטע פערדראנגען אונד איין אונגעגבעהליכער הויזהאלטונגס-אריטיקל דער פאטריאטישען אונגארישען הויזפרייען ווערדען.— צו האבען אין אללען דעליקאטעסען-איגד שפעצרייגעשאפטען. עס גראם צו בעציעהען S. SCHMIDT, Budapest, VI., györ u. 6. ריך

Für
Liqueur-Erzeuger,
Hôtels, Kaufleute etc.

Zur Bereitung sämmtlicher Liqueure von ausserordentlicher Feinheit empfehle ich eine neue praktische Methode.

Prospecte und Preislisten franco gratis.

Carl Philipp Pollak,
Essenzenfabrik,
Prag,
Klementinagasse 3.

קאָנקורז.

אן דער אפפענטליכען 4-קלאסיגען קנאבען-שולע דער געפערטיגען געמיינדע ווערד מיט בעגינן דעם שוליאהרעס 1887/1888 פאלגענדע שטעללען צו בעזעטצען:

1. דיא מיט איינעם יאהרעסגעהאלטע פאן 500 פל. דאטירטע שטעללע איינעם אנגעהיראטענען געפריפטען פאלקסשוללעהרערס.

2. דיא מיט איינעם יאהרעסגעהאלטע פאן 500 פל. אונד איינער עווענטועללען צולאגע פאן 50 פל. פערבינדענע שטעללע איינעם תלמיד-תורה-מלמד, דער בעפאהיגט איזט, חומש רשי וגמרא צו אינ-טערריכטען.

רעפלעקטאנטען האבען איהרען קוואליפיקא-ציאנס-נאכוויז אונד ציינגיסע איבער איהר בישהע-רינגס ווערקען ביז צום 20. יולי ל. י. אן דען גע-פערטיגטען פארשטאנד איינצוזענדען.

Der Vorstand der Budapester aut. ort. Gemeinde. (Kanzlei: Baron Orczy'sches Haus.)

כאָנקורז.

אן דער הייזיגען איט. ארטה. געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעם פראקטישען שוחט, שוחט ומ-דער צוגלייך אין מיכטיגער בעל תפלה וקורא זין מום. מיט איינעם יאהרליכען געהאלטע פאן 450 פל., פרייער וואהנונג אונד זאמטיגען געבעזעמאלזעגטען אם רח אלול הבעיל צו בעזעטצען.— רעפלעקטאנ-טען, וועלכע מיט קבלות אונד התרות איף איסור והיתר פאן אנערקאנגטען ארטהאדאקסען רבנים פערזעהען זינד, איסערדעם איינען שטרענג רעליגי-אזען, זיטטליכען לעבענסוואנדעל נאכוויזען קאנגען, וואללען איהרע דעסבעצגליכען צייגנישע, א וויא איבער אלטער אונד גענוגדהייטסשטאנד בין שבת נחמו ל. י. אן דען אנטערפערטיגטען פארשטאנד איינגעגדען, גיר דער בערופענע ווירד צו איינעם פראבעפארטראג צינגלאסען, אונד גיר דעם אק-צעפטירטען ווערדען רייזשפעזען פערגיטעט.

טארנאללא, ב' לפ' חקת תרמ"ז לפ"ק.
MARTON ROSENBERG,
Gem.-Präses in Tornallya,

קאָנקורז.

אן דער איזראעליטישגעטיינדע וואלא-עגערסגע איזט מיט 1-טעם סעפטעמבער. ד. י. דיא מיט איינעם יאהרעסגעהאלטע פאן 400 פל. פרייער וואהנונג האלפטע דער שחיטה אונד איבליכען עמאלומענטען פערבינדענע שטעללע איינעם שוחט ובודק, קורא אונד פארבעטער צו בעזעטצען. — רעפלעקטאנטען וואללען איהרע אפפערטע, מיט ציינגיסען איבער בעפאהיגונג אונד נאכוויז דעם אלטערס אונד פאטר לייגשטאנד עם פערזעהען. ביז 10-טען אינוסט ד. י. אן דען הייזיגען פארשטאנד איינזענדען.— צו איינעם פראבעפארטראג ווערדען גיר דיא הייצו בערופע-גען צינגלאסען אונד גיר דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא רייזשפעזען פערגיטעט.

איין מנקר אחוריים ווירד בע-פארצוגט אונד עווענטועל בעסער דאטירט.

איים דער אם 23-טען יוני 1887 אבגעהאלטע-גען רעפראזענטאציאנס.

Der Cultusvorstand in Zala-Egerszeg.

„לוח ארז".

דיעזעם 4 באגען שטארקע ווערק (קאמענ-טארע צו ווקרא במדבר אונד דברים), פערפאסט פאם אבערראבבינער ר' צחק קונשטארט אין ראדייץ (בוקאוינא), איזט דורך דיעזען אונטער אדרעססע אדער דורך דיא בוכהאנדלונג Josef Schlesinger Wien, Seitenstettengasse אם דען פרייז פאן 1 פל. צו בעציעהען.

Oberrabbiner J. Kunstadt in Radautz (Bukowina)

צענטראל-צימבאל.

☛ נייעסטע ערפינדונג. פאטענטירט אין אמטערייך-אונגארן. ☚

בעזיטצט דען פארטהיל, דאס דער קאסטען אונד באדען, זאוויע אויך דיא אבעיר פלאטטע נעבאגען זינד; אונטער דעם באדען דער צימבאל בעפינדען זיך 5 אייזערנע שטאנגען, וואדורך דיא צווייא זייטען צוזאמטענגע-האלטען אונד מיטטעלפסט שרייבען, עבענזו וויא דיא אבעיען זאיטען בעפעסטיגט ווערדען קאנגען, וואדורך זא-וואהר דער קאסטען, וויא אויך דער באדען פאם שטיינגען נעשיטצט איזט; נינם איינען אנהאל-ענדע מאן, עמפאהלט דאס צענטראל-צימבאל אללע בייזאמען אין פערווענדונג שטעהענדען צימבאלס זאוואהל אין טאן אלס אויך אין דער קאנשטרוקציאן ווייט איבערטרייפט. פרייווירדיגסט צו האבען בייס ערפינדער. דאס צענטראל-צימבאל בעזיטצט אויך דען גראסטען פארטהיל, דאס עס אים יאהרע האלטענס 2—3-מאל נעשטימט צו ווערדען ברויכט איגר דאס עס איינען שטארקערען אונד איינדרינגלעדערען טאן בעזיטצט אלס אללע בייזהערגען צימבאלס.

IGNAZ APPEL, Instrumenten-Erzeuger, Budapest, Graf-Károlyigasse Nr. 5, Ecke Ungargasse Nr. 18.

פראשפעקטע ווערדען אויף פערלאנגען גראטיס אונד פראנקא געזענדעט.

ניאמאן — ראזענבוים, מושה זיינני — זעזלאר. מעזא קרינטשער — יאסקעראעקרעזואה, „אבאנענט“ — הודאדמאיז, יוסף אדלער — בערענבאם, יוסף לעפקאוויטש — (אאסט שעמסעל אונלעזערליך), י. ראזענשטיין — טעמעשוואר. יוסף גרינבערג — פרעסבורג, צבי האנדעלסמאן — טשארנא, יצחק חיים קראן — פינקיר־כען, דר. מ. ראטשטע־בורג — הוסט, עמיל נאלדשטיין — מאריאש־אלצא, יאקאב שווארטז — א. סאנטא, הלל וויינער — אלשא־מישליע, מ. פערלוס — משאנאד־אאסאלוואה, משה הירשפעלד — מעזא־בערגע, מנחם צבי ראזענבוים — פיש־פאק־לאראנט, מאיר זאלצער — דונאפאלדוואר, מ. א. מאש־לער — שאבאנאדר, ב. ז. קעללער אור לאיו — שאבא־נאיר, שמעון קרוים — אפש, מרדכי רענראוויטש אונד חיים שטיין — עילוי, מאיר שיקק — נאדיזוואר, עמאנועל שיקק — מאקאי, נ. מ. לאוו — סענסענטער. אפרים מאנדר — שאאר, מאיר קליין — מ.־קאסאן, מאקס פירסט — ווישטענג, מאריש דיטש — סט. נעגראנגן; שליעסליך נאך פאלגענדע הערען אין נאדיטשאלשאני: אברהם לאיובער יוסף שאול קאנפעלד, יוסף שווארץ, מאיר אונד אריי ראפט ז. צ. מיטעלמאנן, ש. ב. רעדליך, יחזקאל שלעזינגער, יוסף נאלדבערג, י. איבענשטיין אונד יוסף פאללאס.

פרייטאג־פאלליעטאן.

דיא יודען אויף מאללאָרקאָ.

(נאך דר. מ. קאיזערלינג.)

(8־טע פאָרטזעטצונג.)

דעם שיטערהויפען פאם 7. מארץ 1691 פאלגט איין אנדערער אם 1. מאי, מיט 25 דער אין איהרעם פלוכט־פערזוטע מיסבנליקקטען. אם מעגרעטשטאג, אן דעמזעל־בען אָרטע, וואָ זיא זיך איינגעשיפט האטטען, אים דען האשערן צו ענטוישען, בעריישטע מאן איהנען דען מאד; אנגעקלאגט, דעם יודענטהום האטנאקקיגע־גענבען צו זיין, וואורדען זיא ערסט ערווירגט אונד דאנן פערבראנגט.

איינע וואָכע שפאטער (6. מאי) שפאנדען 25 אנדע־רע דעזעולבען פערבעכנעם וועגען ביא איינעם שיטער־הויפען. צווייאונדצוואנציג דעזעולבען וואורדען גרווירט אונד דאנן דען פלאמען איבערגעבען, דיא דרייא איב־ריגען וואורדען לעבענדיג פערברענט. עס וואָרען דיעם דיא דרייא יודען דאפעל וואלל: איין „פאָרצינגליכער ראבבינער,“ דאפעל בעגיטא טעראנגנ אונד קאטאלינא טעראנגנ. זאָבאלד זיא דער פלאמען אנזיכטיג וואורדען, צייגטען זיא איינע שרעקקליכע וואונה אונד פעזוכטען מיט אדלער מאכט, דען פעסעלן צו ענטקאמען. דעזעס גלאנג אבער־ליך דאפאער טעראנגנ, דעם פרייגען שלעד וואללס, וועל־כער זיך זאָגלייך אויף דען שייטערהויפען שטייגטע. אלס קאפאלינא, זיינע שוועסטער אונד הייראטסגעפאהרטען, פאָן דען פלאמען ענטפאנגען וואורדע, שריע זיא לויט אויף אונד באט יאמערליך, מאן מגע זיא דאך דעם פייער ענטציעהען, אבער דען נאמען דעם כריסטליכען עדלאזערס קאנגנ זיא נוכט איבער איהרע ליפפען ברינגען! וואללס וועהרטע, זאָ לאנגע ער קאנגטע, דיא פלאמען פאָן זיך אב; זיינע קנאבען באנגטען העלל וויא פאקקלען.

דעזעזע דייטשען מאר־דער־העלדען לעבען נאך הייטע ביא דען מאללאָרקאנערן אים אנדענקען. דיא מאללאָרקא־נער האבען אין צייערליכען וועזען, וועלכע נאך הייטע פאָן דען פרייגען דער אינזעל ביא דער ארבייט נעווענגען ווערדען, איהרען אאר פערעיגנע.

דער איינע דיעזער וועזע לייטעט:

עס נאהעט זיך דיא פראָצעסס־אָן,
דיא יודען שייטען איינהער;
וואללס מראגט דיא פאהן מיט שפאָט אונד האָהן,
מעראָנגי דאס באנגער הייטער איהם הער.

דער אנדערע, וועזע דייטעט אויף דיא מיט פער־בראנגטען קאפאלינא טעראָנגנ, וועלכע איהרעם ברודער נאך אויף דעם שיטערהויפען מושה איינ־פלאסטט:

האך שלאגט עטפאר דיא פלאמטע,
דעם קלייד זיא שאן זיך נאהט.

„אויף, ראפאל מיין! האב' נוטען מוטה!
דיין לייב בלייבט אונ־ערזוחרט!“

אויס אללען נענגערען דער אינזעל וואר דאס פאלק הערבייגעשטאמט, אים דער קזוקזיאן בייצי־וואהנען, אינד גאנץ פאלמא וואר זא זעהר מיט פרעמדען איבער־פילט, דאסס דער זאהן דעם דאמאליגען ענגלישען גע־זאנדטען אין מאדריד קוים אין אינטערקאמטען פינדען קאנגטע.

איין אם 3. יוני אבגעהארטענעם קעצע־גערעכט בעשלאסס דיעזען פיטרבאנ־ציקלוס.

פערבעגנען אונד אבשטראפען וואר נאך נכט אללעם! אים דאס עטזוטצען, וועלכעם איינע זאלכע גרייזאמקייט פערוויזאנען מוסטע, מיט דען אין אונמענשליכער וויטע דער ערדע עטטרעקקטען צוגלייך צו פערעווינען, לייסט דיא אינקווייזיציאן אין דעם דאמיניקאנערקלאָסטער נעמאלדע אויפגאנגען, וועלכע נאך אים אנפאנגע דיעזעס יאהרהונ־דערטטס דאס אנגעפאסטען וואורדען. „אך וועהרע גע־מאלס פערגעטטען“ זאגטע אין פראנצאָזע, וועלכער פאר עטוזע אכטציג יאהרען דיא בערארייטען אינזעלן בעריזטע, „מיט וועלכעם שמערץ איך דיא נעמאלדע בעטראכטטע, אלס איך אייגטס מאנגס אם דעם דאמיניקאנערקלאָסטער שאאציערטען גינג. איין מאָנך נאהעטע זיך מי אונד מאכטע מיך אויף מעהרעע בילדער אויסמערקזאם, אונטער דענען זיך אויס קאכען נעבילדעטע קרייצע בעפאנדען. דאס וינד, פינגטע דער מאָנך הינצו, דיא נעמאלדע דער יודען, דערען אידישע דעטטע אויסגעגראבען אונד אין דען ווינד צעגטטרייט וואָרדען וינד. מין בלוט שטארטע, איך שטרוב־טע שנעלל אויס דעם קלאָסטער, דאס הערץ וואר מיר בעי־ריסטען, איך וואר וויא מאם בליטצע נעטראָפען.“

דיא אינקווייזיציאָן מהאט נאָך מעהר, אים דאס אנ־דענקען דער פערבראנגטען אונד בעטטראפטען צו פער־עווינען! וויא ליעטט אים יאהרע 1755 איינען בעריכט דריוקקען, וועלכער דיא נאמען, פאָרנאמען, דען שטאנד אונד אנדערע אנגאבען אדלער דערערגען עטטהעלט, וועלכע מאָן 1645 בייז 1691 איין דער אינזעל וואָרען פער־אורטהיילט וואָרדען. „מיט שווידערן לאז איך דיעזע שריפט“ רופט דער פראנצאָזע אויס: „דיא מייסטען דער דאָרין פערצייכנעטען פערזאָנען, אונד איהרע צאהל בעלייפט זיך אויף מעהרערע הונדערטע, לייטטען אונד שטארבען פיר דאס יודענטהום.“—

(פאָרטזעטצונג פאָלגט).

הומאריסטישעס.

קינדערווייזהייט.

דיא מוטטער נאר זא ווילד זיין, לייבעם קינד, אנטע דיא גראסמוטטער צו דעם קלייגען ווילהעלם, דער אין דער שטובע הערומלאוטטע: „דיא ווייסטט יא, דער לייבע נאטט האט קיינע פריי־דע אן אלבען קערפערן“ — „אך־ווי־ווהטיא נוטטט מיינטע ווערד בעזוכטען דער קלייגע. — דער לייב־בע נאטט וועהט דאך אלל עטט“ — „אנ' מיר, גראסמוטטער,“ פראגט דא ווערד עטנטט דער־קלייגע ווילהעלם. „האט דענן דער לייבע נאטטוכטטע אנדערעם צו טון, אלס דען נאנצען טאג הערומטע־לאוטטע?“

דער פאטטער דעם קלייגען פרייטן בעשאפטיג־טע זיך איינמאל מיט דעם אנגענאנטען ווייגען אדער איממערווייהרעדען קאלעדער. — דאס ווייסטע־ע־ע־